

Delavska Pravica

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavskega zbora, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Fn., Celje

Celjska strokovna in enotna fronta

(Misli prijatelja ob jubileju)

Jubilej sam ob sebi ne pomeni ničesar, če ne pomenja osvežitve, prenovljenja in pobude za novo delo po dognanih smernicah. Isto velja za delavski, strokovni ali politični jubilej. Njegova naloga ni nič drugega, kot da zakliče članstvu v spomin dosedanje delo in uspehe, da se da o nji račun in da se začne nova doba v dosedanjem uspešnem ali novem uspešnejšem pravcu.

Precej je storila celjska strokovna in mnogo več bi še lahko storila v dosedanjem kratkem času svojega obstoja. Mnogokrat je priborila skromno »pravico«, ki jo deli kapitalizem izkoriščanemu nešteto besed je izpregovorila za njega lepšo bodočnost. Visoko je dvigala prapor delavske prosvete, dramatike, knjige, sporta itd. Še več mora storiti in vse drugače mora usmeriti svoj korak v bodočnosti. Mnogo jih je, ki se aktivno udeležujejo, še večja pa je masa tistih, ki stojijo ob strani ter kritično in z nezaupanjem gledajo ta strokovna dognanja. Čas je torej, da ob jubileju premislimo idejne osnove strokovnega dela in njegovega mesta v skupni fronti osvobodilnega gibanja proletariata. Da zakličemo staro v novi luči vsem starim strokovnim borcem, da kličemo nove k aktivnemu delu. Kajti današnji čas je čas ločitve: Kdor ni z nami, je proti nam.

Čemu je strokovna organizacija, si morda misliš, malodušni čitatelj, ki se morda še do zadnjega nisi otrese malomeščanskega mišljenja in gledanja na svoje delovne prilike? Če si zadovoljen s svojim dosedanjim položajem, potem si ali meščansko situiran in za takega sploh ne pišem, ali pa si obžalovanja vreden. In kako moreš sploh biti zadovoljen s svojim delovnim položajem, životarjenjem, negotovostjo, ki ti jo nudijo obstoječe prilike? Če imaš delo, ki si zanj mizerno plačan in negotovo je, kako dolgo ti ga bo še dopustil kapitalistični stroj in podjetnikova preračunjenost. Če ga nimaš, si itak obsojen v izgledovanje capinskega proletariata. In tvoja mezda? Ali ti nudi zadostni za vzdrževanje? Ali dosega povprečno plačo samskega ali oženjenega delavca? In če jo dosega, ali je to odplačilo za delo, ki ga dnevno opravljaš? Ali so tvoje življenjske potrebe res svetovno povprečne in ali jim moreš zadostiti? Skoraj nobenemu mojemu vprašanju ne moreš odgovoriti pritrdilno. In naj te vprašam nadalje glede kulturnih, prosvetnih, religioznih potreb, če ti že ni vedočeljnost usahnila pod težo dela in versko udejstvovanje zamrlo vsled brezduš-

nosti sedanje družbe. Da, baš to je, mi boš odgovoril, zakaj ne morem biti zadovoljen, zakaj me v duši grize, zakaj sveta jeza ne da niti ponoči miru mojim mislim.

Naj odgovorim po resnici z ozirom na tvoj žalostni sedanj položaj! Le resnica in pravica in pravilno gledanje, ki te bo dovedlo do pravih dejanj, ti bo izboljšalo položaj in te osvobodilo. Ne naenkrat, morda niti tebe, ampak gotovo nekoč ves zaveden delavski razred.

Resnica je v tem, da se ti vse premalo zavedaš današnjih družabnih razmer in tvojega mesta v njihovem trenju. Kako se naj tvoje razmere izboljšajo, kako ti naj napoči svoboda, če pa še doslej morda zato nisi storil ničesar. Kajti tvoje nezadovoljstvo in pobožne želje ne pomenijo v boju ničesar. Današnja družba ne pomeni namreč mirno sožitje na podlagi naravnih in božjih pravic, temveč boj vseh proti vsem. Kar si kapitalist pribori v konkurenčnem boju s sovrstniki in v razrednem boju z delavstvom, to je njegovo. In ti morda nisi prišel še niti do ugotovitve, kaj šele sprejetja tega družbenega boja.

Morda delaš v mestu, morda v Cinkarni, morda pri Westnu, morda katerega delodajalca. Postranska so imena, varen je samo položaj, ki ga v podjetju zavemaš. Ali imaš produkcijska sredstva, ali poseduješ naloženi kapital, ali znaš in moreš premeteno in brezsrčno izkoriščati svojega sočloveka. Pa ti si delavec in vsega tega najbrž že niti od rojstva ne poseduješ. Rodila te je delavska mati, vzgojila te je meščanska družba, pa ne v dvig tvoje osebnosti, temveč le do tiste stopnje, ki se zahteva v sedanjem produkcijskem procesu. V njem živiš in delaš, pa ne zase, temveč za tistega, ki ima mesto tebe kapital in produkcijska sredstva, ti delaš, a on žanje. Ali ni to največje nasprotje, ne samo s stališča kake vere in znanosti, temveč najpreprostejšega človeškega razuma. Kajti, če še nisi moralno izkvarjen, ti razum nujno pravi, da kdor dela, ta naj je in poseduje. In to kljub obstoječim zakonom, navadam, naukom in trditvam. To je pa tudi osnova tvojega mesta v sedanj družbi in njenem boju. Ti moraš živeti, posedovati, jesti, se razvijati do povprečne družbene višine. In ker ti to podjetnik odreka, si nujno njegov nasprotnik. Povedal si mu svojo pravico in ker ti je ne da, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik in tako tudi z njim postopaj.

Pa ti nisi sam v podjetju. So še stotine enako izkoriščanih, ki se jim enako odrekuje najosnovnejše življenjske pravice, ki so pravtako obsojeni na delo ter neposredovanje in neodločevanje v podjetju, pri produkciji in konzumu sadov svojega dela. Z njimi tvoriš obratno delavsko občestvo. Samo z njimi, ne pa morda, kot pravi fašizem ali solidarizem, da tudi s podjetnikom, s katerim te po sili skuša združiti v industrijski stan! Ta je možen samo v meščanski družbi, ne pa v obratih, kjer se producira na kapitalistični način, kjer eden dela, drugi pa uživa. Zato je tvoja krščanska, socialistična dolžnost, da čutiš in se družiš z sodelavci svojega obrata in stroko v organizirano silo za izvojevanje svojih pravic, za svojo zaščito, za izboljšanje svojega položaja. To izboljšanje pa moreš doseči le, če je večina zaposlenih združena v strokovni organizaciji tvoje stroke in dalje tvoja stroka v celokupni enotni delavski fronti.

Naj te peljem iz tvojega obratnega delavskega občestva v svet svetovnega socialnega in političnega boja. Kar si videl v svojem obratu v pomanjšanem obsegu, to vidiš potem povečano, stopnjevano še brezobzirnejše. V vsaki pokrajini, v mestih in na deželi, v narodu, državi in v zvezi vseh narodov in držav divja ista borba, za pravico kmečkega in industrijskega delavstva proti desetisočim izbranim posedovalcem produkcijskih sredstev kapitala, zemlje, trgovskega kapitala, monopolov, kartelov itd. Čudil se boš, kako je možno, da neprimerno številnejše mase v tem boju s peščico posedujočih dosežejo tako malo. Zakaj se je ponesrečilo že toliko akcij za izboljšanje mezd in delovnih prilik, zakaj pride celo do razpusta delavskih kulturnih, strokovnih in političnih organizacij?

Vse to, dragi čitatelj, pride vsled tega, ker se je po večini vodila doslej borba nepravilno. Če se je sploh vodila s strani tvojih organizacij, kjer so le premnogokrat zasedli vodilna mesta večasih naravnost plačani birokrati, tajni izdajavci, poslani iz nasprotnega tabora. O teli sploh ne govorim. Skrajni čas je že, da jih vsepovsod razkrinkavaš in pože-neš tje, odkoder so prišli. Tu pridejo v poštev le iskreni delavski borci. Doseže se tako malo zato, ker se še zdaj nisi dosti naučil ne od svojega podjetnika, ne od celokupnega kapitalističnega razreda. Kajti njegovo najsvetejše načelo poleg dobička je: Ločeno korakati, pa vselej skupno in istočasno udariti. In dasi ločeno, v resnici združeno ter nikdar v škodo,

Jurko — Celje

Naša proslava

Skoro vse prireditve razen onih, ki imajo namen gojiti vsestransko umetnost, bolehajo na idejni vsebini. Društva, katerih nameni so v delovanju različni, so v svojih stereotipnih akademijah ob različnih praznikih povsem enotni. Glavno, da je nekaj pevskih in godbenih točk, pa še deklamacija in igrice. Da bi bila taka prireditev idejni dokaz posameznega društvenega stremeljenja, zato se ne skrbi. Le v »slavnostnem« govoru bi poslušavec mogel izvedeti, kdo je prireditelj.

Naša skupina, ki hoče letos proslaviti 40-letnico gibanja, si je to proslavo zamislila z izdajo celjske številke »Delavske Pravice« in popoldanskim oderskim nastopom. Prvo naj dokaže idejno doraščanost, ki je pri večini vzklila iz delovne sile kršč. socializma. Drugo pa naj dokaže članstvu kolikor mogoče živo življenje proletariata. Razumljivo, da gre usmerjenost pri tem izvajanju izključno pot, katero hodi naša organizacija. Da ob vsaki točki oderskega nastopa, kolikor mogoče obogatimo, razmišljajmo na kratko poprej:

Krekova knjižica (Proletarsko čtivo).

Zanikati potrebo delavske leposlovne knjige, bi bilo smešno. Za nas je Krekova knjižica obogatitev duhovnega obzorja. Ob smotrenem presojanju posameznih stavkov njenih del, se nam po prečudni poti odpre neznani svet, iz katerega diha življenje sobratov, znanih in neznanih. Mislimo pri tem, da gre to gledanje z našega stališča.

Ta točka nima drugega namena, ko da prikaže Krekovo knjižico za koristno. Od Sedem mladih do Dolarjev nam bo po prav takem številu oderskih pojavov povedano najboljše iz posameznih del. Ta točka, ki je kratka, a krepka po svoji ideji, bo poslušnemu gledalcu prikazala veličino notranje sile zastopanih piscev.

Reportaža (delavci, žene, otroci in knapi iz Hude jame).

Dejanje iztrgano današnjemu času!

Nič se ne ustrašite, če hočemo lahko srečamo to vsak dan. Pa smo na cesti slepi, in raztrgane bajte pogledamo le hipno. Da pa se takim točkam na odru čudimo, je le spet dokaz slepote. Po uvodu se nam vrstijo s filmsko naglico slika za sliko: kovinarji, služkinja, skupina z odpovedjo, otroci, žene, knapi... Potem napovedovalci... napovedovalci... Potem konec...

Odlomek iz Hlapca Jerneja.

To Cankarjevo delo nam je znano, a potrebno, da ga ravno v tem času skušamo po-

temveč samo v korist in dobrobit svojega razreda. Dobiček, produkcijska sredstva, kapital, sredstva uživanja itd. so bila vendar vedno mednarodna (spominjam te samo na trgovino z orožjem) brez ozira na vero in nevero. (Zapomni si, da sede v obratih, parlamentih, gospodarskih društvih ter mednarodnih organizacijah

vsi brez razlike na svetovni nazor.) In ti še zdaj nisi sprevidel, da je **mezda, kruh, delovni proces, počitek, dopust, zavarovanje, podpora, delovni čas** itd. prav tako mednarodni, medstrokovni, medstrankarski pojav, ki ga uživa pripadnik vsakega nazora in narodnosti enako, dasi se eden bori iz tega, drugi spet iz drugega nagiba. Le tedaj, ko se bodo vse strokovne organizacije in večina delavstva priborili tudi

novno doumeti in biti z njim za njegovo pravico.

Bodite uverjeni, da je vse to za obrambo in dvig k tlom pritisnjenega človeka. In to delo je sveto, sveto če samo gledalec doprineseš živo zanimanje, kajti ne boš ostal samo pri tem, prešel boš tudi v dejanje. Pomisli, morda si za to celo poklican, ker si sam v isti vrsti, in če nisi, si njegov brat po vekovitem nauku.

Udeležite se proslave 40 letnice obstoja J. S. Z. v Celju

v Ljudski posojilnici v nedeljo,
dne 25. nov. 1934
ob 4 popoldne.

Točke:

1. Oče naš (iz »Hlapca Jerneja«).
2. Idejna beseda. (Langus Jože.)
3. Krekova knjižnica. (Proletarsko čtivo.)
4. Reportaža. (Delavci, delavke in knapi iz Hude jame.)

**Naše članstvo naj z Vami kuje nov čas!
Skrbimo za duhovno zблиžanje,
ki nam ga daje učinkovito odsko delo!**

„DELAVSKA PRAVICA“

je list, ki brezkompromisno in dosledno zagovarja ter brani interese delovnega ljudstva. Naši protesti in kritika skrajno slabih razmer, ki vladajo med delavstvom pa bo odjeknila in rodila uspehe le tedaj, ako bo ta glas dovolj močan. — Zato krepite in širite naš tisk.

Obvestilo. Tovariš Franc Prelog, stanujoč v Celju, Za kresijo št. 5, je prevzel za mesto Celje in okolice posmrtninsko zavarovanje »Karitas«, ter isto vsakomur najtopleje priporočamo. Celjsko tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze.

na svojih vodilnih mestih do tega naziranja in po njem delala tudi v svojem dnevnem boju, bo dobila premoč v svetu. Radi tega te tudi cepijo, da ne bi prišlo do te usodepolne združitve. Radi tega nasprotje med drugo in tretjo internacionalo, nasprotovanje med krščansko strokovno in marksistično, radi tega se je porodila fašistična internacionala. Razdeli in vladaj, kako dolgo še ne boš spoznal usodepolnosti tega izreka!

Jubilej obhajaš, dragi Celjan, ki čutiš in se boriš v Jugoslovanski strokovni zvezi. Premisli te besede ob vstopu v novo dobo. Vseeno je, kaj si, v enotno delavsko fronto spadaš. Če si dejanski kristjan, seveda potom svoje strokovne organizacije. Deluj v njej in potom nje z drugimi za lepšo svojo bodočnost!

Kos — Celje

Razvoj JSZ v Celju

Pred dobrimi 40 leti je naš agilni in veliki socialni delavec dr. Krek organiziral slovensko delovno ljudstvo. Zdrava ideja je kmalu našla svoj razmah, katerega so se oprijeli tudi nekateri tovariši v Celju. Pred vojno in v času vojne ni zaznamovati večjih uspehov, zato pa je šla po vojni vihrji na delo s podvojeno silo, ko je bilo treba postaviti nove temelje. Kršč. delavstvo je poživelo svojo JSZ v Celju. Njeni duševni voditelji so bili ljudje, ki se niso sramovali biti z delavstvom eno. Organizacija je imela svoje nasprotnike že v začetku, in sicer pri delavcih samih, ki so bili organizirani drugod. To in vse drugo pa je naša skupina premagala in si celo tako opomogla, da je dobila svojega tajnika v osebi tov. Fr. Preloga, ki je vneto vodil vse delo. Takratno članstvo si je tudi zamislilo svoj Delavski dom, a je morala ta misel pozneje podleči. Tako je ostala naša skupina še naprej v prostoru pri »Belem volu«, katerega lastnica je bila Ljudska posojilnica, do časa, ko smo dobili prostor v Delavski zbornici. Umevno, da je odbor v prvi vrsti skrbel za duhovni dvig svojega članstva in to s sestanki, zborovanji in izletji. Takrat je bilo včlanjenih okoli 200 delavcev in delavk in je bilo nujno, da smo imeli dobrega in stalnega tajnika.

Ustanovila se je takrat tudi Poselska zveza.

Istočasno pa je naša skupina skrbela tudi za doraščajočo mladino, katero je hotela zajeti v svoje vrste. Zato se je ustanovila Krekova družina. Njeno delo je bilo precej obsežno in bi bilo želeli, da bi se še danes poznali njeni koristni sadovi. Leta 1924 je imela Krekova družina tudi v Celju svoj kongres, ki je precej poživil mladinsko gibanje. Ob istem času se je ustanovila tudi Okrožna delavska zveza, na katere ustanovnem občnem zboru je bilo 200 članov in članic.

Vse gibanje v Celju je šlo strogo po načrtanem potu in smo se v tem oziru vedno pokoravali smernicam našega vodstva pri JSZ. Ko se je naša organizacija otresla tudi vseh drugih očitkov, je bilo to le v korist našemu gibanju.

Omenimo pri tej priliki tudi še skrb za varčnost. V ta namen smo imeli najpoprej Čebelico, pozneje pa smo ustanovili Delavsko posojilnico, katere se naj vsak član, če le mogoče, oklene.

Mi se zavedamo, da je naš kraj važen za razmah idej JSZ. Delavstvo naj spozna odkrito in pošteno pot naše organizacije. Obenem pa se mora tudi zavedati svojih dolžnosti do zgradbe novega, pravičnejšega družabnega življenja.

Delavec, stopi v naše vrste!

Delavske zbornice za brezposelno delavstvo

V torek, 12. novembra t. l. je intervenirala delegacija vseh delavskih zbornic pri ministrstvu za soc. politiko in narodno zdravje, da naj se čimprej zviša podpora pri javnih borzah dela na 20 tednov letno. Centralni odbor delavskih zbornic je ta predlog od svoje strani že osvojil. Prav tako je delegacija ob tej priliki prosila, naj se dajo primerna sredstva za ustanavljanje javnih kuhinj, kjer bi brezposelni dobivali hrano.

Predvsem bi bilo potrebno, da se dobijo dovoljenja za cenejši prevoz premoga in drv. Prav tako je izrazila delegacija željo, naj bi se iz fondov, ki jih zbirajo banovine za javna dela, dalo 10 do 15% javnim borzam dela za pomoč brezposelnim delavcem in nameščencem. Delegacija je dobila zagotovilo, da se bo to čimprej izvedlo.

Deci — Celje

Kulturno delovanje JSZ v Celju in njenih odsekih

Vsaka skupina JSZ takoj, ko je bila ustanovljena, je gledala na to, da poleg stroge strokovne izobrazbe nudi svojim članom, posebno mlajšim, udejstvovanje v kulturnih in izobraževalnih odsekih.

Tako je tudi JSZ v Celju že takoj po vojni, ko se je poživela, pričela v svojih odsekih z veliko aktivnostjo in velikim razmahom na prosvetnem polju. Pri teh odsekih se je polagala posebna važnost na našo delavsko mladino, za katero se po vojni ni nihče brigal ali ji vsaj ni nihče nudil tega, kar je mladina po vojni najbolj potrebovala. Ni bila ravno lahka naloga takratnega strokovnega tajnika, prodreti v delavske revirje, posebno v Gaberje in vzbuditi pri mladih delavskih fantih zanimanje do organizacije. Pa z neprestanim nadlegovanjem in prigovarjanjem ter osebno agitacijo je vendarle zbral krog sebe nekaj mladih, za vse dobro dovtetnih delavcev in se z njimi vrgel na podrobno delovanje.

Ker pa ravno povojna mladina, ki je bila med vojno brez vsake temeljite vzgoje in pravega nadzorstva, ni bila še dovtetna, da bi začela kar na enkrat obravnavati pereča socialna vprašanja v socialnih odsekih, se jo je skušalo pridobiti in pritegniti v izobraževalne odseke.

Med tem časom, to je leta 1922 meseca okt., pa se je ustanovila v Ljubljani organizacija Krekove mladine. Tudi v Celju se je začelo misliti na ustanovitev podružnice, posebno zato, da se razbremenijo delo JSZ in se lažje bolj poglobi v pereča delavska vprašanja, obenem pa tudi, da se da mladini večji razmah in priliko smotrenega samostojnega udejstvovanja. Začelo se je takoj s pripravami in 20. dec. 1923 se je vršil že ustanovni občni zbor podružnice Krekove mladine.

Sedaj se je šele videlo, koliko dobrega je storila JSZ, da je takoj po vojni začela zbirati delavsko mladino. Ravno ta mladina od JSZ je prevzela prva odborniška mesta mladinske organizacije, in sicer so bili to mladi, pogumni in neustrašeni delavci, po večini iz celjske okolice. Prihajalo je vedno več mladih novih tovarišev obojega spola, tako da je bila društvena soba velikokrat premajhna.

Počasi, pa vztrajno, ne da bi sami opazili, pa se je začelo delavstvo vzgajati potom izobraževalnih odsekov tudi na strokovnem polju. Pričeli so se redni sestanki vsake 14 dni in kot prvo je bilo vzbuditi v mladih ljudeh delavsko zavest, kajti odbor se je dobro zavedal, da je nezavednost delavstva največji pomočnik kapitalizma. V kratkem času so se pričeli kazati že prvi sadovi pravilne proletarske vzgoje. Začeli so nastopati in predavati mlajši tovariši sami. V njih se je pokazala ona borbenost, ona sila, odločnost in nepopustljivost, katera je značilna za mladega človeka.

Kakor pa vsako novo gibanje in naj se je to pojavilo v katerikoli smeri in obliki, je tudi mladinsko gibanje zadelo na odpor v starem svetu. Očitno se nam je, da smo organizacija nezadovoljnežev, nergačev, in da hočemo s svojo organizacijo samo konkurirati drugim sorodnim kulturnim in prosvetnim organizacijam.

Povedali smo jim, da naš pokret ni pokret nezadovoljnežev in nergačev, še manj konkurenčen, ampak smo samobitna organizacija, in to po svojih pravilih, predvsem pa po svojem hotenju — po svojem cilju: krščanstvo — socializem. Za to pa se borimo povsod v kulturnem in gospodarskem življenju.

Ker z zgornjimi očitki niso prodrli, so nas začeli napadati, čes, da smo preveč ekstremni. Nismo jim zamerili, ker smo dobro vedeli, da nam to očitajo ljudje, ki z vso dušo visijo na sedanjem načinu gospodarstva in celega življenja. Kdor hoče sedanje krivične, slabe in božjim zakonom nasprotno življenjske pogoje spremeniti v pravične, človeške, ne bo trdil, da je današnja mladina ekstremna, ampak bo nasprotno priznal: dobra je in zdrava, ker nosi v sebi nov svet — svet pravice. Cim bolj so se zaganjali v naše delovanje, tem agilnejše in vztrajnejše je bilo v vseh naših odsekih. Aktiv več se je stavilo zaprek, tem večja je bila aktivnost članstva. Sestanki, kateri so bili prej 14 dnevni, so se začeli redno tedensko. Tvarine je bilo vedno dovolj. Razmotrivalo se je o socialni zakonodaji, obravnaval se je položaj de-

lavstva pri nas in drugih državah — pomen delavske zbornice — socialna miselnost — marksizem — komunizem — socializem — mladinsko vprašanje — o Kreku — vprašanje vajencev — delavskih žena — papeževa okrožnica »Errum novarum« — delavski listi in knjižnica — pravo krščanstvo — viničarsko vprašanje, kapitalizem — razredni boj itd. Sploh vsa vprašanja, o katerih mora biti delavstvo dobro poučeno. Po večini so predavali tovariši sami. Obiskovali pa so nas tudi tovariši iz Ljubljane. Povabili smo pa tudi predav-

Joško Jurač:

Naš čas

*Vidim vas bratje na vaših domovih:
razpoka zemlje očem grozi in plaši,
v poletu za soncem so omahnile dlani,
mrakovi se dvigajo ob živih grobovih.*

*Vidim vas bratje v molitvi klečeče.
Ženam omahnili so prsa globoko,
hčere so cestam pesem zapele.
Bog! Življenje med vami nočjo bo umrlo.*

*Bratje! Da čuli bi kmalu zvonjenje zvonov,
da v zoro šla bi vrsta oleta mrakov,
da v jasnine uprli bi čiste obraze,
ko da Pravice vstal je dan zmage.*

vatelje iz Celja, o katerih smo vedeli, da delavske težnje razumejo in delavsko vprašanje tudi študirajo. Prišli so med nas tudi mladi akademiki, kateri so bili polni navdušenja, pa so pozneje, ko so prišli v službe in na dobra mesta, razen nekaj izjem, delavske vrste zapustili.

Vsi sestanki so bili skupni za moške in ženske vse dotlej, dokler niso tovarišice ustanovile svojega deklisnega odseka. To se je zgodilo leta 1926. Čakalo jih je prav hvaležno polje. Saj je ravno delavka tista, ki je zaščite najbolj potrebna.

Poleg rednih predavanj so se vršili širši sestanki vsak mesec enkrat in na te sestanke so bili povabljeni tudi starši, prijatelji in znanci članov. O zdravju — dobri knjigi — telesna vzgoja — turizem itd. Bilo je tudi več skioptičnih predavanj.

K. — Celje

Naša mladina

Težko je pisati o naši mladini. Kajti potem moram takoj povedati, da si pod gornjim naslovom ne predstavljam one mladine, ki ima smisel samo za meščanski sport, meščanski kino, skratka: naša mladina in ona mladina, ki je sprejemljiva za vse atrakcije, s katerimi skuša meščanstvo odvrniti mladino od resničnega sveta, resničnega življenja, od vsakdanjega boja vsega delovnega ljudstva za obstanek. Ne mislim torej pod naslovom »naša mladina« meščanske mladine, ki si zavestno ali podzavestno zapira oči pred bojem, ki divja v vsej kapitalistični družbi, in ki še vedno hodi — vkljub spremenjenim gospodarskim, socialnim in političnim razmeram — po starih, izhojenih potih, ki peljejo samo še k večjim ruševinam in ne v lepšo bodočnost.

V mislih imam samo delavsko, kmečko ter sproletarizirano malomeščansko mladino, torej ono, ki že v svoji zgodnji mladosti okuša bič kapitalističnega družabnega reda, ki občuti in spoznava vsa protislovja kapitalistične produkcije in kapitalistične družbe sploh.

Tudi v duhovnem oziru je bilo dobro preskrbljeno. Imeli smo stalnega duhovnega voditelja, kateri je pogosto hodil med nas, nas utrjeval in vzpodbujal k dobremu življenju. Vršile so se duhovne vaje, katerih se je udeleževalo skoraj vse članstvo.

Poleg vsega navedenega dela pa je prav dobro deloval tudi naš dramatični odsek. Sezona se je začela v sredini oktobra in nehala v aprilu. Igralo se je vsako sezono 6 do 8 iger. Do prenehanja delovanja mladinske organizacije je bilo vsega skupaj nad 80 predstav.

Pogosto se nam je očitalo in se še očita, da porabimo preveč energije ravno v gledališkem udejstvovanju in da ne uprizarjamo težkih dramatičnih del. Glede prvega očitka priznam, da se je precej grešilo. Reči pa moram tudi, da glavnega namena — to je notranjega delovanja — to ni prav nič motilo. Za študiranje iger se je porabil samo prosti čas.

Kar se tiče drugega očitka, da ne uprizarjamo težjih in umetniško boljših gledaliških del, pa moram odgovoriti: delavci smo in igramo to, kar vemo, da bomo lahko zmogli in kar se od delavca lahko zahteva. Vam je lahko študirati, ker imate časa v izobilju in Vam je bilo dano, da ste dalj časa posedali po šolskih klopih. Če res mislite iskreno, pridite med nas — in nas učite, zakaj silite v druga društva, posebno oni, ki bi najbolj spadali v našo organizacijo. Ali ste čisto pozabili, da ste otroci delavca in vas je sram biti med nami? Vsa čast pa tistim, ki se vkljub boljšim položajem ne sramujejo nam pomagati. Z njihovo pomočjo se nam je posrečilo posebno zadnja leta uprizoriti že več težjih del, katera po svoji umetniški višini prav nič ne zaostajajo za drugimi odri.

Centrala je priredila več taborov, v katerih se je naše članstvo, v kolikor se jih je vršilo v bližini Celja, vedno udeležilo v večjem številu. Vsakoletni izlet naše skupine, združen s sv. mašo, predavanjem in govori, pa je bil na gori Oljki. Zadnji dve leti na Svetini.

Tečaji so bili: za nemščino — stenografijo — dramatiko in esperanto.

V razvedrilo članstva se je leta 1926 ustanovil tamburaški zbor, katerega je z veliko ljubeznijo vodil g. Veber, pozneje g. Čepuš, kateri ga še danes vodi. Zbor je nastopal ob vseh društvenih prireditvah, tako na taborih, izletih in gledaliških predstavah. Velikokrat pa je sodeloval tudi pri prireditvah drugih organizacij.

To bi bilo v kratkem naše delovanje na kulturnem polju. Mnogo se je storilo in še več se mora storiti. Čakajo nas še težke naloge. Vse bomo lahko storili, če bomo složni, samozavestni, pogumni, drug drugemu pomagali in radi zaprek ne izgubili poguma.

Vsem tistim, ki spadajo v delavske vrste, pa stojijo ob strani in nas samo opazujejo, ključem z besedami, ki jih je napisal v »Pravici« naš celjski tovariš: Pridite med nas, dokler je še čas; zgodi se lahko, da Vas pozneje delavstvo ne bo več potrebovalo!

In o tej mladini vam bodo različni ljudje povedali različne stvari. Samo razumevanja za njo ne bo nihče pokazal. Eden vam bo dejal, da je ta mladina tako čudna, da je uporna in radikalna, delomrčna in ne vem, kaj še. Drugi vam bodo tožili, da je moralno propadla, in sicer zato, ker je versko mlačna ali celo brezbožna. Samo obtožbe in obsodbe o njej slišite, razumevanje za njen položaj in njen razvoj boste le redko našli. Le malokdo pomisli, da današnja proletarska mladina ni vzrasla kakor generacija pred nami v dobi navidez mirnega porasta kapitalistične produkcije, v dobi konjunktura in delne stabilizacije kapitala, temveč da doživlja svoj duševni in telesni razvoj v času največje in najstrašnejše krize, ki je kdaj pretresala svet, da si gradi mladina svoj nazor, ko se rušijo osnove starega sveta in vstaja zarja novega, lepšega.

Mar bomo mi, zavedni delavci, imeli za proletarsko mladino tudi samo nerazumevanje, obsodbo? Nasprotno! Iz našega razumevanja njenega položaja, gospodarskega in socialnega,

L. — Celje

Delavska žena in organizacija

Racionalizirana moderna veleindustrija omogoča, da se uporabljajo v produkcijskem procesu delovne sile z majhno fizično silo in nedozorelim telesnim razvojem. V modernem produkcijskem procesu lahko delajo tudi žene in otroci.

S tem pa, da omogočajo stroji delati poleg očetom tudi ostalim članom delavske družine, brez ozira na njih spol in starost, se je tako razdelila vrednost možne delavne sile na vso družino. Moževa delovna sila se je razvrednotila, zato so prisiljeni iti v produkcijski proces tudi ostali člani družine. Veleindustrija je dala novo bazo, katera je prisilila žene in otroke, da se udeležujejo v družabno organiziranih procesih izven doma.

S tem pa, da omogočajo stroji delati razen možu, delijo z njim vse skrbi in težave delavskega vprašanja, pritegnjeni so v neposredni razredni boj proti kapitalu. Ta boj, ki je danes dosegel stopnjo zavesti, se vrši načrtno in smoteno, z zavestjo skupnosti interesov delavstva v strokovni organizaciji.

Zato se današnja proletarska žena kot bojevnica in zavedna delavka bori s svojim moškim tovarišem ramo ob ramo za skupne interese delavskega razreda. Proletarska žena se mora udeleževati v delavskih organizacijah predvsem še zato, ker se bori razen za skupne interese delavstva še za svojo enakopravnost z možem.

Zato je delavska žena dolžna boriti se za zmago proletarskega razreda, ker le v tej borbi bo lahko postala resnično svobodna in v vsakem oziru enakopravna.

Mesto delavke je v delavski strokovni organizaciji. Le pokreti organiziranega delavstva, bodo rodili uspehe. Ze iz gornjega je razumljivo, da se morajo žene organizirati v istih organizacijah kakor delavci in ne, da bi ženske ustanovljale svoje posebne organizacije. Čim več organizacij je, tem bolj se cepi enotna fronta delavstva. Jasno je, da se ne samo sme, ampak naravnost mora poveriti ženam v organizaciji važne funkcije, kajti, kakor je razvidno iz zgodovine delavskih organizacij, so se žene v njih zelo dobro izkazale.

S tem bi bilo v glavnem povedano najvažnejše o odnosu žene do delavskih organizacij, v naslednjem pa bom na splošno obravnaval vrsto za proletarijat važnih organizacij, to so strokovne ali sindikalne organizacije. S pomočjo teh organizacij se delavstvo neposredno bori za svoje življenjske interese. Zato bom na kratko orisal njih delovanje.

Strokovne organizacije so združenja delavstva po poklicih ali strokah za doseg ugodnejših delovnih pogojev. Udeležujejo se kot interesni zastopniki svojih članov napram podjetnikom, kakor tudi delodajalskim organizacijam. Bore se predvsem za enakopravnost s službodajalci, za povečanje mezd, skrajšanje delovnega časa itd. Težnja po enakopravnosti prihaja do izraza v tarifnih in kolektivnih pogodbah. Tarifne ali kolektivne pogodbe, ki jih sklenejo strokovne organizacije s posameznimi podjetji ali podjetniškimi organizacijami za posamezne stroke, imajo predvsem namen preprečiti slabše dogovore, ki bi jih sklenili posamezni delavci ali delavke s podjetniki. To je posebno važno sedaj, ko vlada strahovita brezposelnost. Kako lahko bi delodajalci znižali mezde, ko

bi se jim ponujali brezposelni delavci za vsako mezdo.

Kolektivni ali tarifni dogovori in pogodbe vsebujejo določila o delovnem času, mezdi, dopustu in odpovednem roku. Dogovori se sklenejo ali prostovoljno ali pa izsiljeno. Za delavstvo so dogovori slabi, kadar so jih jim usilili delodajalci, ugodni pa so, kadar si jih delavstvo samo pribori.

Kljub temu, da se strokovne organizacije politično ne udeležujejo, vendar vplivajo tudi na gospodarsko politiko. Uspehi, ki so jih izvajali strokovno organizirani delavci, dajejo delavstvu zavest. Meščanski politiki sami so v tem slučaju prisiljeni spreminjati svoje programe v dobro delavskim interesom. Do še vidnejšega izraza pa prihaja to tam, kjer ima delavstvo svoje politične stranke.

Kjer je veleindustrija ustvarila novo ekonomsko bazo, ki je prisilila žene in otroke, da se udeležujejo v produkcijskem procesu, je jasno, da jih je tudi prisilila, da se udeležujejo v borbi za izboljšanje družabnih odnosov, v katere so vrženi.

Janko — Celje

Še mi o tisku

Marsikaj govore ljudje o prejšnjih časih, a da bi povedali o kakšni knjižni ali časopisni akciji, o tem ni slišati. Dvajseto stoletje, ki je nametalo človeštvu toliko vprašanj, se skuša le te reševati v največji meri s tiskano besedo. Razumljivo, da je nastala v tisku samem huda borba za uveljavljanje posameznih struj, ki potom svojih izdaj dajo ljudstvu smernice. Pri tem pa je bilo opaziti, posebno pri meščanskem časopisju, polno nestvarnosti, ki so s svojim demagoštvom zakrile tuintam dobro povedano besedo. Tak tisk je postal s trenutkom, ko se je oddaljil od naroda, nemogoč. Njegovo simpatiziranje od časa do časa, recimo do delavstva, je le več ali manj zgolj suho poročanje. Popolnoma jasno je, da povsod prevladujejo po svoji množini delavci, mali kmet in obrtnik. In za čudo! Kolikšna množina neodkritega, da v svojem bistvu naravnost nasprotnega tiska kroži med njimi. To je zaslepljenost in v tem je dobra polovica krivde, da so prav oni v tem času tako teptani.

Pridemo do delavskega tiska.

Kadar čujemo govorjenje o važni stvari, bomo dovzetni za izvajanje le tedaj, ako prihaja bodrilna beseda iz človeka, ki je sam pri stvari prizadet. Isto je z delavskim tiskom. Množica, ki predstavlja večino, kakor smo preje rekli, rabi pred vsem svojo tiskano besedo, ki

Osrednji urad za zavar. delavcev se je odločil dati posojila

Z ozirom na veliko brezposelnost in važnost javnih del bo Osrednji urad za zavarovanje delavcev za bodoče dajal od razpoložljive gotovine glavnice za zavarovanje za slučaj nezgode vsako leto 35% kot posojila banovinskim, mestnim in občinskimi samoupravam.

Ta posojila se bodo morala uporabiti za gradnjo socialnih in zdravstvenih ustanov, vodovodov, kanalizacij, elektrifikacije, zidanja bolnic, cenjenih delavskih stanovanj, šol itd. Posojila se bodo dajala na hipoteke in vključbo na prvem mestu. Kot garancija za plačilo anuitet bodo služili davki in dohodki samoupravnih teles, katera bodo posojila najela. Obresti za ta posojila bodo znašale 8 do 9%. Na podlagi tega bo mogoče staviti na razpolago za posojila na dolgoročne kredite okrog 20 milijonov dinarjev. Čim bi bilo izvedeno še zavarovanje za starost, onemoglost in smrt, bo ta znesek znatno višji.

Izdeluje se tozadevni pravilnik. Posojila se bodo začela dajati prihodnje leto. Na ta način se bo denar, zbran za delavsko zavarovanje, zopet vračal narodnemu gospodarstvu in tako pomagal reševati brezposelnost.

bo živa kakor je v resnici na cesti, v tovarni. Usmerjenost tega tiska bo šla za tem, da vzbudi v prvi vrsti v čitatelju zavest. Da se ta uresniči, pač ne more biti težko, kajti vspricho življenjsko važnih besed ne bi smel biti nihče slep in gluhi. Delavstvu je danes v borbi za pravico in resnico. V prvi vrsti mora biti dosledno ono samo. Brez uspešno bi bilo gibanje, ki bi poddalo demagoško vpitje in bi prikrivalo v najožjih vrstah svojo zavoženost. Tudi za naš krščansko soc. delavski tisk gre glas po razširitvi. Skrbimo v prvi vrsti za našo »Delavsko Pravico«. Da najdemo med našim delavstvom še človeka, ki nima »Delavske Pravice«, je le dokaz malomarnosti. Kakor so redni davčni odtegljaji, prav tako bi morali skrbeti za svoj tisk. Saj je prav on naš sobojevnik, ki ga ne moremo nadomestovati s še tako uspešnim zborovanjem. Ne bo odveč, če se prav v tem oziru ozremo na naše mesto posebno med mladino. Ko bi dali vsaj četrtino tega, kar izdajajo po nepotrebnem, bi bilo krito najpotrebnejše in bi obenem sebi in drugim koristili.

Kar tiče leposlovnega čtiva, smo mnenja, da v polni meri odgovarja današnjemu stanju Krekova knjižnica. Kljub temu, da živimo v tem težkem času, moramo biti dovzetni za našo knjigo, ki gre z nami isto rast.

Pa tudi znanstvene knjige bodo dvignile delavca, ki ne bi smel iti mimo ugodnih prilik, saj dobimo za majhen denar že dragocena izdaja. (N. pr. Mohorjeva: Jetika in še pet drugih knjig!)

Ze ob branju teh besed, bodimo dosledni, storimo kar moč za naš delavski tisk!

mora vzrasti ljubezen, ki jo bo priklenila in povezala z nami za skupno borbo proti vsem krivicam, ki jih trpimo mi in jih še v večji meri trpi ona, za skupno borbo proti zlu, ki se je tako bohotno razpaslo v današnji družbi. Da se mladina upira vsem meščanskim konvencionalnostim, vsem meščanskim lažem, s katerimi skuša kapitalistična družba prikriti svojo gnilobo, to mi odobravamo! Mladina mora biti iskrena in resnicoljubna. Mladina je radikalna! Zradikalizirali pa je niso še tako vneti socialistični agitatorji in njih brošure, kakor bi to radi neki ljudje dokazali. Zradikalizirale so jo razmere, v katerih živi, in brezupna bodočnost. Radikalizem proletarske mladine ni nič drugega, kakor obtožnica proti vsem krivicam, ki se ji godijo, proti ubijanju njene mladosti, njenega telesa in njene duše; proti vsem, ki so ji ugra-

bili brezskrbnost najnežnejših let in jo poslali na ulico beračit, proti vsem, ki so ji ubili njeno mladost in ji podtaknili mesto nje — borbo za obstanek. Naša dolžnost je, da jo priklenemo nase, da skupno sestavimo obširno obtožnico in skrbimo za to, da se popravijo krivice, kolikor se popraviti še dajo.

Naša naloga je, da z dejanji pokažemo, da kot katoličani obsojamo današnji družabni red, da se kot katoličani borimo v enotni fronti z vsem ostalim delavstvom za boljše življenje in lepšo bodočnost delavstva in mladine!

Čitajte in širite
„Delavsko Pravico“!

Članstvo celjske skupine JSZ pozivamo, da se udeleži na dan proslave 40 letnice kršč. soc. gibanja skupne službe božje ob 8 zjutraj v farni cerkvi. Po službi božji je v našem lokalu v Delavski zbornici kratek sestanek. Sv. maše in sestanka naj se udeležijo tudi tovariši sosednjih organizacij JSZ, kakor tudi vsi somišljeniki.

Nizka članarina
omogoča,
da si vsak delavec
in nameščenec
ustvari lepo domačo
knjižnico

Naj ne bo delavca
in nameščena,
da bi ne bil naročen
na te lepe knjige

~

Za leto 1934 vam poklanja Krekova knjižnica sledede tri izbrane knjige:

1. Upton Sinclair: *Dolarji*, II. del — roman (izšla)
2. Mirko Javornik: *Srečanja z nepoznanimi* (izide te dni)
3. Panait Istrati: *Nerančula* — roman (izide v decembru)

Doslej je izdala sledede knjige:

1930

M. Andersen Nexö: *Proletarske novele*
F. Herwig: *Sp. Boštjan iz predmestja*,
legenda
Sedem mladih slovenskih pisateljev

1931

Upton Sinclair: *Samuelovo iskanje*,
roman
Človečanstvo — moderne poljske proletarske novele
S. Lagerlöf: *Zgodba o blaznem Gunarju*,
roman

Članarina:

Za vezane knjige: letno 78 Din ali mesečno 6.50 Din.
Za broširane knjige: letno 48 Din ali mesečno 4 Din.

Naroča se pri:

Delavski založbi

Ljubljana

Delavska zbornica, Miklošičeva c. 22/1

1932

Miško Kranjec: *Zlolenje*, povest
M. Andersen Nexö: *Prokletstvo*, roman
Herman Suderman: *Mati skrb*, roman

1933

Miško Kranjec: *Predmestje*, roman
Mirko Javornik: *Črni breg*, roman
Upton Sinclair: *Dolarji*, I. del, roman

1935

izide kot prva knjiga eno izvirnih slovenskih del in dva prevoda najboljših tujih pisateljev.

Gradimo
delavsko kulturo

to nalogo
v polni meri vrši
naša
delavska
založba

Krekova
knjižnica

~

T. — Celje:

Naš odnos do ostalih proletarskih organizacij

Kapitalistični produkcijski sistem je ustvaril posebno, le njemu lastno medsebojno razmerje ljudi pri delu. Ta karakteristika kapitalističnega produkcijskega sistema se zrcali v grupaciji ljudi okoli produkcijskih sredstev in sicer: čigava so produkcijska sredstva in kako se uporabljajo?

V kapitalističnem produkcijskem sistemu se uporabljajo produkcijska sredstva družabno, toda ločena so od producentov (delavcev), lastniki so oni, ki ne delajo (delodajalci-kapitalisti).

Ta grupacija okoli produkcijskih sredstev je nastala iz dolge delitve dela in je podlaga razdelitvi človeške družbe v razrede.

Kapitalistična družba razpada v glavnem v te-le razrede:

1. lastniki produkcijskih sredstev in lastniki produktov dela — kapitalisti;
2. nelastniki produkcijskih sredstev in nelastniki produktov dela kljub temu, da so jih ustvarili — proletarijat;
3. ostanki predkapitalistične družbe — mali kmetje, obrtniki itd.

Z razredi so vzrasli razredni boji. Razredna nasprotja se sukajo okoli nasprotij med izkoriščevalci in izkoriščanci. Ta nasprotja, ki imajo mnogovrstno vsebino, so zrastle do vrhunca in nujno zahtevajo rešitve.

V sedanjem času, v času silne zaostritve protislovij med izkoriščevalci in izkoriščanci, je nujno, da nastopa proletarski razred enotno.

Ogromna brezposelnost, stalno zniževanje mezd in stalno slabšanje delovnih pogojev ter stalna nevarnost, da izgubi delavski razred vse minimalne pravice, ki si jih je po dolgi borbi pridobil, nujno zahtevajo, da proletarski razred jasno spozna skupnost svojih bitnih interesov in s tem zavest nasprotja do kapitalističnega razreda.

To je baza, na katero je postavila naša organizacija odnose do drugih proletarskih organizacij. Naša organizacija je pripravljena vedno in povsod sodelovati z vsemi ostalimi proletarskimi organizacijami brez ozira na njihov svetovni nazor, kadarkoli gre res za korist skupnih ekonomskih interesov delavskega razreda.

Naše nove postojanke

Petrovče. Po vsej naši Sloveniji se strinjajo v vrste kulturni, gospodarski in delavski stanovi, zgrinjajo se v armade in skupine. Ponosna so jim čela, vedra jim srca, ker jih diči misel, da z lepimi idejami in načrti stopajo med slovensko ljudstvo, da tu med svojim narodom izvajajo svoje naloge, svoje načrte, ter pridobijo svojemu članstvu ono zvišeno idejo: zmago pravice in poštenja.

Istega mišljenja, istih nazorov, dobro se zavedajoč, kaj smo dolžni naši domovini, smo se tudi v petrovski občini zbrali skupaj delavci, kmeti, sinovi in še drugi nameščenci, da v skupini Jugoslovanske strokovne zveze krepko roko v roki stopamo nasproti splošnemu cilju Jugoslovanske Strokovne zveze. Dolgo smo se pripravljali za njeno

ustanovitve ter preskakovali vse male zapreke drugo za drugo, a dne 28. okt. smo vendarle stopili na dan z ustanovnim občnim zborom. Udeležilo se ga je lepo število članstva, katero je vse stopilo v skupino in prijavljalo se vedno novi. V upravni odbor so bili izvoljeni: predsednik Ivan Omerso, podpredsednik Franjo Širše, blagajnik Stanko Sednik, tajnik Joško Zupanc, gospodar Jože Jošt. V nadzorni: Jože Klinc, Ivan Vipotnik, Rajko Jakopič. Nadalje je določil občni zbor tudi petčlanski prosvetni odbor in razsodišče. Ustanovila sta se tudi športni in smučarski odsek v skupini. Prosvetni odbor je prevzel hvalevredno nalogo, da zbere skupaj podporni fond, katerega namen bo, da v hudi stiski sedanje krize podpira obnemogle in brezposelne člane skupine. Pripravljalni odbor skupine je že pred ustanovnim občnim zborom priredil prireditve, ki je zelo lepo uspela in tudi v gmotnem oziru pospešila ustanovitev. Zahvala za uspeh gre gospodični Žužjevi in Debelakovi, ki sta zvesto pomagali pri prireditvi, posebno zahvalo pa še izrekamo g. Josipu Jelovšku, kateri nam je radevolje odstopil prostor ter nam tudi v drugem bil na razpolago.

Na vse je prva naša prireditev napravila ugoden vtis, samo na par oseb ne, a ti nam itak pridgajo in žele: češ, nič ne bo s to skupino. Toda hočemo videti! Vse naenkrat se ne more snesti, kakor tudi ne storiti. Ker smo prijeli za delo, ki nam ga nudi skupina, krepko in z veseljem, ga hočemo tudi izvršiti, pa če bi to še tako motilo nekatere »črnogledce«.

Preudarno in vneto se bomo pripravljali na izpolnitev svojega programa, tako da bomo ustregli vsem zahtevam, kadar bomo stopili pred javnost. Čeprav se govori, da nas je še malo in da ne bomo dolgo skupaj, a vseeno upamo na dober uspeh našega začete delo. Zato kličem vsem našim članom ter še vsem onim, ki se nam bodo pridružili: »Pogumno in z veseljem na delo!«

Zane.

ODŠKODNINA ZA DELO VAJENCEM

Vajenci v livarskih in sedlarskih delavnicah na Dunaju prejemajo odškodnino za delo na teden od 1—12 mesecev učenja 4 šil. (32 Din), od 13—24 mesecev 5.50 šil. (44 Din), od 25—36 mesecev pa 7.50 šil. (60 Din).

Proč z razrednim bojem?

Kapitalist ve, da bo mogel nad delovnimi sloji vladati le tedaj, če bo obdržal ne le gospodarsko in politično, ampak tudi duhovno nadvlado. Zato je silno iznajdljiv, noben pojav ali faktor, ki bi mogel v tej ali oni obliki služiti tej nadvladi, mu ne uide. V tem cilju si je prisvojil tudi krščansko občestveno idejo o bratski skupnosti.

Solidarizem je navidezna parola. Navidezna pravimo. Solidarizem namreč zahteva tudi odpovedi in žrtve, družabno in gospodarsko pravičnost itd. Torej lastnosti, ki so ravno nasprotno temeljnim osnovam kapitalizma. Zato je v sedanjem položaju solidarizem gola laž in hinavščina ter eno izmed sredstev, da bi obdržal kapitalist delovno ljudstvo še v nadaljnji odvisnosti in da bi ga izžemal.

Kapitalist je največji nasprotnik resničnega solidarizma. V svoji zakrknjenosti ne priznava delavstvu niti teh borih pravic, katere mu jamči sedanja zakonodaja. Zakon o zaščiti delavstva določa, da ima delavstvo združevati se v posebna društva, da more varovati svoje ekonomske, kulturne in moralne interese.

Zakonita določila so v tem pogledu popolnoma jasna. Kapitalist se pa na to ne ozira. Je iz principa proti vsaki organizaciji, iz principa skuša tudi vsako organizacijo v kali zatreti, če treba tudi z nemoralnimi sredstvi. V nekem podjetju na Gorenjskem je bilo delavstvo tako predrzno, da je osnovalo strokovno organizacijo. Dasi je podjetje v razvoju navzgor, je takoj naslednji dan pričelo primanjkovati dela. Torej je bil potreben odpust in odpuščeni so bili razen dveh le organizirani delavci, med temi predsednik in še dva vodilna člana organizacije. Podjetnik je sicer trdil, da so odpuščeni sicer dobri delavci, eden je bil celo določen za podmojstra, vendar pa jih mora odpuščati radi pomanjkanja dela. Tistega, ki je bil določen za podmojstra, bi mogoče še obdržal, pa je izgubil zaupanje radi raznih nerednosti. Sicer mu v tem pogledu ne morejo ničesar dokazati, ampak izgubil je zaupanje. Končno so pa le povedali, da ne more imeti zaupanje pri vodstvu tisti, ki je organiziran.

Torej najosnovnejših pravic naj bi ne imel delavec. Kako neki se vse to ujema z rohnjenjem kapitalistično usmerjenega časopisja proti razrednemu boju in za svete pravice vsakega posameznika. Tako radi poudarjajo, da je nosilec razrednega boja marksizem. Dočim marksizem ugotavlja le to, kar je že obstajalo pri nastanku marksističnega nauka in kar obstoja še danes, **namreč, da je kapitalizem ustvaril razrede in s tem razredni boj. Tega razrednega boja torej ne bo konec, dokler ne bo konec kapitalizma.** To je dejstvo. Pa še eno dejstvo obstoja za delovne sloje: Boj proti kapitalizmu ne bo izvedel nihče drugi, kakor delovni sloji sami. Zato se morajo ti delovni sloji združevati v lastnih organizacijah, da se usposabljaajo za ta boj. Potrebna je nova miselnost, novo pojmovanje o porazdelitvi naravnih in produciranih dobrin, nova miselnost v namenu gospodarstva, v razmerju posameznika do celote in nasprotno. Nova miselnost pomeni novega človeka. Tega ne bo dal kapitalizem, ampak ga morajo dati delovni sloji iz svojih lastnih korien.

Ko je nastopilo krščanstvo svojo pot v svet, so mu priborili zmago proletarci. In tudi danes, ko je kapitalizem in po njem skažena družba pokrila krščanstvo s plastjo lenobe, hinavščine, nedoslednosti in klečeplaztva, je po-

O izvedbi starostnega zavarovanja

V naši javnosti se razpravlja o razširjenju socialnega zavarovanja. Osrednji urad za zavarovanje delavcev je izdelal predlog: 1. da se razširi pokojninsko zavarovanje nameščencev, ki je dosedaj obvezno le za Slovenijo in Dalmacijo, na vso državo; 2. da se uvede zavarovanje za starost in smrt.

Te predloge moramo le pozdraviti. Delavstvo je že nešteto krat zahtevalo izvedbo zavarovanja za onemoglost in starost, nameščenci istotako pokojninsko zavarovanje za vso državo. Moramo pa biti odločno proti načinu, kako se naj bi izvedla ta dva predloga. SUZOR v Zagrebu si zamišlja izvedbo teh panog zavarovanj tako, da bi se ukinila samostojnost že obstoječih zavarovanj: Pokojninski zavod za nameščence in Bratovske skladišnice, in da bi se vse to centraliziralo v SUZOR-ju.

To zamisel moramo odločno odklanjati. Dobro se še zavedamo, koliko je utrpelo naše bolniško in nezgodno zavarovanje zaradi centralizacije. Vse zbrane rezerve so morale iti v Zagreb, v Ljubljani pa nismo smeli postaviti za lasten, le v Sloveniji nabrani denar, niti dostojne stavbe.

Pokojninski zavod za nameščence ima precejšnje rezerve. Gospodom pri SUZOR-ju te diše. Vemo pa to: Naše bolniško zavarovanje ni napredovalo, odkar je centralizirano, ampak nazadovalo, tako da mu delavstvo nič več ne zaupa. Isto bi bilo s pokojninskim zavarova-

njem. Poslabšalo bi se prav gotovo, vrhu tega bi bil že zbrani denar in bodoči prispevki združeni v SUZOR-ju in odtegnjeni tudi našemu gospodarstvu.

Rešitev socialnega zavarovanja je le v tem: Vse vrste zavarovanj se morajo združiti. Nosilec tega zavarovanja morajo biti popolnoma avtonomna telesa, katerih obseg naj se razteza na večje ozemlje, n. pr. na bonovine. SUZOR kot nepotreben organ v socialnem zavarovanju naj se ukine. S tem bi bili na razpolago težki milijoni za nadaljnje izvajanje socialnega zavarovanja. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje pa naj bi vršilo nadzorno oblast. Le na ta način bi bilo mogoče uvesti v socialno zavarovanje red, smotrenost in tudi odgovornost. Pri sedanjem načinu izvajanja bodo pa ravno tisti in edino tisti trpeli, ki se z vso resnostjo posvetijo socialnemu zavarovanju. Tega mora biti enkrat konec.

Pri izvedbi socialnega zavarovanja mora pa napraviti svojo dolžnost tudi država. Celotno v najnaprednejših industrijskih državah mora prispevati za socialno zavarovanje država sama. Tudi pri nas bo socialno zavarovanje vedno šepalo, če ne bo v tem pogledu drugače.

Največja nesreča za socialno zavarovanje je pa v tem, da se je temu vprašanju premalo ali pa skoraj nič posvetilo delavstvo in nameščentstvo ter prepustilo njegovo reševanje meščanskim in delavskim buržujem.

Oblačilno delavstvo

Skofja Loka. Ze dalj časa sem v naši skupini ni bilo zaznati kakih večjih sunkov od zgoraj, tako da je bilo misliti, da smo že iz najhujših vrtincev. Toda pretekli teden se je zopet malo zazibalo. Naša zavedna posadka je bila takoj v strogi pripravljenosti, kje in kako bo treba prijeti, da se otrese vsiljivcev, ki so vedno na preži, da vržejo delavski samozavesti zanko okrog vratu. Povemo jim pa, da se zastoj trudijo, kajti sedanji slabi časi so delavca temeljito izklesali in duševno poglobili, da zna ločiti bič od ovsu, suženjstvo od svobode.

Na sestanku, ki se je vršil v četrtek, 8. nov., ste ponovno pokazali solidarnost, vera v našo skupno moč se je poživila, srca so utripala pogumno, vsi za enega. Nestrpnost smo pričakovali nadaljnjih rezultatov. Veter je popihal in ni bilo več volkov, povsod same ovce ... čudno.

Tudi okolica Skofje Loke se je razgibala, širi se delavska zavest. Prav razveseljivo je to dejstvo, posebno pa še, ker se je začelo na kraju, ki je okrog in okrog obdan od pravcati stiskalnic za delavstvo.

V nedeljo, 11. novembra smo imeli priliko prisostvovati njihovemu sestanku v Plevni. Udeležba je bila prav častna. Zastopnik JSZ jim je v enournem dobro zasnovanem govoru bistril duha in budil zavest o osnovnih pojmih organizacije, o pomenu delavske skupnosti, ki je brezpogojno potrebna za doseg boljših delovnih pogojev.

Tovariši in tovarišice! Skrbno gojite seme skupnih delavskih idej, da v vas vzkali, raste, dozori in obilna bo žetev!

Lesno delavstvo

St. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, 18. nov. se je vršil običajni mesečni sestanek naše skupine. Sestanek je bil zelo dobro obiskan. Uvodoma je gov. Jože Gostinčar govoril o pomenu zadrugištva. Poudarjal je, da naše zadrugištvo ni dosegalo svojega namena, ker se tako vlagatelji kakor dolžniki niso zavedali važnosti hranilniškega zadrugištva. Za tako zadrugištvo je treba odpovedi in drugačne vzgoje, kot jo sedaj imamo. Nato je poročal tov. Rozman o ustroju in nalogah naših javnih borz dela. Po predavanju se je razvila živahna debata. Pri raznoterostih se je sklenilo, da skupina osnuje svojo knjižnico. Tako nam bo omogočeno, da se bodo tovariši kar bolj zaposlili in izobraževali.

V nedeljo, dne 25. t. m. ob ob pol osm h zvečer vsi na prosvetni večer

skupine
Jugoslovanske strokovne
zveze
na Javorniku

Velik uspeh

»Delavska politika« od 14. nov. 1934 piše o velikanskem uspehu, ki ga je dosegla Strojna komisija s tem, da je v enem primeru vložila na upravno sodišče v Celju proti finančni direkciji v Ljubljani radi povračila protizakonito odtegnjenega 1% izrednega doprinosa k uslužbenskemu davku. Ta uspeh je tudi edina zasluga Strojne komisije.

Vsa zadeva je pa nekoliko drugačna. Ne vemo, če je Strojna komisija sama vložila tožbo ali ne, vemo le to, da je Delavska zbornica v sporazumu s klubovimi načelniki odnosno s strokovnimi organizacijami vložila tožbo in sicer radi tega, ker bo odločitev v tožbi, ki jo je vložila Delavska zbornica, itak merodajna za vse delavstvo, vrhu tega bi bili za eno in isto zadevo nepotrebni stroški.

Ta tožba, ki jo je vložila Delavska zbornica, je imela ugoden rezultat. Ker pa je proti razsodbi upravnega sodišča v Celju mogoča pritožba na državni svet, Delavska zbornica še ni hotela te razsodbe razglasiti.

Teh vrstic nismo napisali radi tega, da bi vodili polemiko s Strojno komisijo, ampak da bi opozorili, da ne spada taka licitacija v resen delavski pokret.

klican proletarijat, da to plast raztrga in uveljavi zopet čisto krščanstvo. Zato mora biti proletarsko geslo: **Skupna fronta proletarcev.**

Tekstilno delavstvo

Skofja Loka. Ze večkrat smo brali, da podjetniki silno nasprotujejo delavskim strokovnim organizacijam. To čutimo tudi mi iz »Indeksa«. Komaj smo si osnovali organizacijo, je podjetje takoj odpovedalo službo trem funkcionarjem organizacije in sicer tovarišem predsedniku Hafnerju, tajniku Grilcu in Tavčarju. Toda mi se dobro zavedamo, da se borimo za najosnovnejše človeške pravice, zato ni zadeva odpusta le zadeva odpuščenih, ampak zadeva nas vseh. Dobro vemo, da se je danes zgodilo tako tem, jutri se bo pa vsakomur drugemu, kdor bi bil le nekoliko zaveden in ne bi hotel biti hlapec nekaterih na vodstvu. Bomo morali pač v borbi dokazati, da nočemo biti hlapci. Prepričani smo, da bo naša složnost pod vodstvom Jugoslovanske strokovne zveze zmaga.

Delavska kultura

Skofja Loka. Tukajšnja skupina oblačilnega delavstva namerava prirediti za svoje člane strokovni tečaj v večjem obsegu. Tečaj se prične v četrtek 22. novembra ob pol 6 zvečer v Društvenem domu in se bo nadaljeval vsak četrtek ob isti uri, če bo mogoče, skozi celo sezono.

Predavanje sta sprejela tovariša g. kaplan Viktor Demšar in dr. Jože Pokorn. Dobimo pa tudi še predavatelje iz Ljubljane.

Tovariši in tovarišice! Naša skupna borba ne stremi za rekordi ne za prvenstvom ne za pokale, ampak naš cilj je višji in dalekosežnejši. Mnogi izmed nas se niti od daleč ne zavedamo težkih nalog, ki jih čas in razmere narekujejo vsemu delavstvu. Saj ni čuda, ker nismo imeli prilike strokovno se izobraziti in se do nedavnega nismo zavedali delavskega dostojanstva. Toliko zaželeni boljši časi se bodo povrnili le tedaj, ako bomo vsak po svoji moči doprinesli žrtve, ki jih zahteva naša borba za vsakdanji kruh. Da bomo kos vsem tem nalogam, treba nam je predvsem notranje poglobitve in temeljite strokovne izobrazbe. To izobrazbo nam bo v obilni meri nudil in izpopolnil strokovni tečaj. Snov bo vsestransko poučna in strokovna.

Prvo predavanje g. Demšarja: »Svetovni nazori«. Vabljeni vsi!

Javornik. Strokovni tečaj, ki se je vršil v nedeljo 18. t. m., je bil povoljno obiskan. Zeleti bi pa bilo, da se tečaja prihodnjic udeležijo še več članov. Tov. načelnik JSZ Srečko Zumer je govoril o temi: J. S. Z. v sindikalnem in političnem gibanju. Pojasnil nam je naše naziranje o skupni delavski fronti. Izvajal je tudi, da je delavstvo dolžno da, gleda samostojno politiko, ker v delavstvu je moč in bodočnost. Pojasnil nam je, kakšna je socialna zakonodaja in v čem je krivda, da se ne izvaja, kot bi se morala. Borba, ki jo vodi delavec je tudi borba kmeta in obrtnika, kajti vsi delovni stanovi se morajo roko v roki boriti za svoj obstoj. Tovariši so bili zadovoljni s tečajem in so z zanimanjem sledili izvajanjem. Kdaj se zopet vrši tečaj pa bomo objavili v »Delavski Pravici«! — V nedeljo 25. t. m. ob pol 8. uri zvečer priredi skupina II. prosvetni večer in sicer »Koroški večer«. Na programu so koroške

narodne pesmi, poje znani delavski oktet pod vodstvom Gerdeja Stefana, nato sledi igra »Koroški tihotapci«, izza časa bojev na osvoboditev Koroške. Na veselo svidenje na Koroškem večeru. — V zadnjem času so se poročili sledeči tovariši: Pihl Venčeslav z Zagoršek Franco; Prešeren Alojz z Černe Mico in bivši predsednik skupine Smolej Janez z Musar Jero. Vsem mladim poročencem želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Tovarniško delavstvo

Tržič. V nedeljo, dne 25. novembra t. l. se bo ob pol 9. uri dopoldne vršil v Rokodelskem domu sestanek članstva naše skupine. Vse člane naprošamo, da se sestanka zanesljivo udeležijo. Na sestanku bo poročal zastopnik JSZ iz Ljubljane.

Knjigarna in muzikalije

„DOMOVINA“

Celje, Kralja Petra cesta 45

priporoča nabavo vseh slovanskih leposlovnih, znanstvenih in šolskih knjig. Velika izbira muzikalij in vedno najnovejših modnih journalov

**REBEK
ANTON**

splošno ključavničarstvo
CELJE

prevzema vsa v ključavničarsko stroko spadajoča dela ter izvršuje vsakovrstne tehtnice

Veliko zalogo moških, ženskih in otroških čevljev, posebno trpežne čevlje za delavce in delavke priporoča

Josip Plevčak

čevljar

Kralja Petra cesta

**MOHORJEVA
KNJIGARNA**
V CELJU

podružnica v
Ljubljani, Miklošičeva 19

(v palači Vzajemne zavarovalnice pri glavnem kolodvoru)

Nudi šolske in pisarniške potrebščine, knjige domačih in tujih založništev po konkurenčnih cenah. Udje družbe sv. Mohorja dobe knjige iz njene založbe tudi v Ljubljani po udninskih cenah.

Tovariši!

Posetite novo špecerijsko trgovino

Fili JANKO

Celje, Dečkov trg 4 a.

Gledališki frizer

R. Grobelnik

Celje, Glavni trg 17

podružnica poleg hotela Evrope

Posoja lasulje, zaloga šminke itd.

L. JUNGER

klobasičar

Na drobno Na debelo

Celje, Prešernova ulica 8

Konfekcijska
in manufakturna trgovina

Ivan Mastnak

Celje, Kralja Petra cesta št. 15

priporoča svojo veliko zalogo moških in deških oblek, usnatih sukenj - površnikov - Hubertus in zimskih plaščev, kakor tudi veliko zalogo manufakturnega blaga. — Cene zelo ugodne.

Zakaj

priporočamo td.

VALENTIN HLADIN

MANUFAKTURNO TRGOVINO

V CELJU, PREŠERNOVA ULICA 14

Zato

ker ima imenovana tvrdka vedno sveže blago in so cene blagu silno nizke, tako da si lahko nabavi vsak nameščenec in delavec potrebno oblačilo že za malenkostno vsoto.

Velika izbira otroških vozičkov po konkurenčnih cenah pri

KRAMAR & MISLEJ

Celje

Vedno sveže specerijsko blago dobite po zmernih cenah v trgovini z mešanim blagom

Franc Jakše

Celje, Ljubljanska c. 4

Priporočamo Vam urarsko delavnico

Anton Dimec

Celje, Dečkov trg
(Nasproti Narodnega doma.)

Delavci-ke! **Nameščenci-ke!**
Dobro, solidno in ceneno postrežbo
Vam nudi brivski in česalni salon

Anton Čoh

Celje, Prešernova ulica 11
Podružnica: Gaberje, Mariborska c. 7
(Gostilna Permosser.)

**DROGERIJA
„SANITAS“**

Ljubljana, Tyrševa cesta 5
Celje, Aleksandrova cesta 5
Trbovlje

Kupujemo zdravilna zelišča. - Prodajamo v našo stroko spadajoče pripomočke za umno gospodarstvo in varčno gospodinjstvo. Foto-manufaktura.

Kupujte kruh in pecivo pri edini
ZADRUŽNI DELAVSKI PEKARNI
Celje, Kralja Petra cesta

Viktor ZANY

prekajevalnica, zajutrkovalnica
Celje, Prešernova ulica

„RADIOVAL“

d. z o. o.

Celje

Radioaparati raznih tip: Orion, Minerva, Lumig, ameriški aparati, gramofoni, plošče, elektronke, kolesa, šivalni stroji.

Cene najugodnejše, popravila radio aparatov.

Dnevno sveže praženo kavo, banaško moko odlične kakovosti nabavite v specerijski trgovini

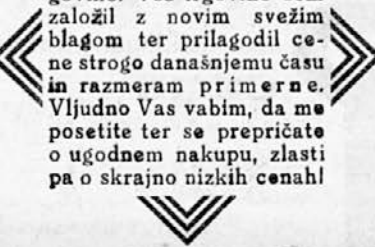
Anton Fazarinc

Celje

**ANTON
PETEK**

MANUFAKTURNA IN MODNA TRGOVINA
**CELJE - PREŠERNOVA UL.
IN DEČKOV TRG**

Cenjenemu občinstvu najvljudneje naznanjam, da sem pred kratkim časom otvoril popolnoma novo manufakturno in modno trgovino. Vso trgovino sem založil z novim svežim blagom ter prilagodil cene strogo današnjemu času in razmeram primerne. Vljudo Vas vabim, da me posetite ter se prepričate o ugodnem nakupu, zlasti pa o skrajno nizkih cenah!

**LJUDSKA
POSOJILNICA
V CELJU**

d. z o. o.

na voglu Kralja Petra ceste
in Vodnikove ulice

je največji zadružni denarni zavod na Stajerskem. V tem zavodu je denar najvarneje naložen in se ugodno obrestuje

A. Pongračič

lastna izdelovalnica vseh vrst pletenin
Celje, Glavni trg 14

Za vsa fotografska dela se priporoča

Fotoatelj - J. Kvas

Celje, Dečkov trg 3
(Nasproti Narodnega doma)

Velika izbira volne, kleklane čipke, predtiskarija, pribor za ročna dela v trgovini ročnih del

Pavla Slugova

Celje, Vodnikova ulica

Konrad Gologranc

Pooblaščen graditelj

Celje

Mariborska c. 30

Stavbeno podjetje za vse vrste visokih zgradb. Prospekti in proračuni najceneje. Sodno zapriseženi čenilec.

Priporoča se

Vekoslav Bornšek

trgovina s specerijo in kolonialnim blagom

Celje, Prešernova ul. 8

Mehanično podjetje

Drago Gams

Celje, Mariborska cesta 16
podružnica: Prešernova ulica 16

Kolesa in šivalni stroji svetovnih znamk na zalogi. Popravlja se izvrše strokovnjaško in najceneje

Dnevno sveže žgano kavo in drugo specerijsko blago, sir in mesnino, kuhinjsko posodo in drugo železnino po najnižjih cenah kupite pri

Jos. Jagodič

Glavni trg 14 Celje Gubčeva ul 2

Pri B. Pušnik celje, Cankarjeva 4

dobite po ugodni ceni puloverje, vestije, bluže, žemperje in vsakovrstne pletenine.